

SZERKESZTŐSÉG, KIADÓ
HIVATAL ÉS NYOMDA
Cluj-Kolozsvár, St. Baron
s. Uj, (Brassai-utca) 10
Munkócsoport: Szerkesztőség
és kiadóhivatal — 977
K. P. Sz. — 358

UJ KELET

ZSIDÓ-POLITIKAI-HETILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

Romániában	
Egész évre	750
Félévre	380
Negyedévre	200
Egy hónapra	70
Egy szám ára pályaud- varon és vidéken is 3 lej	
Bukarestben	3-50
Csehszlovákiában	
Egy hónapra	25 ck
Egy szám	1-50 ck

1924 június 13 Péntek

Cluj-Kolozsvár * VII. évfolyam * 129. szám

5684. Sziván 11

Várjuk a tettet

Eszteendő mulva talán évforduló lesz a mai nap emlékéből. Az előzetesen megállapított program szerint ma fog kezdet örekszövetségre a Kárpátokon inneni és a Kárpátokon túli demokrácia. Az ország két legnagyobb demokrata pártja: az erdélyi nemzeti párt és az királtságbeli parasztpárt a demokrácia és a progresszió szolgálatában egyetlen párttá olvad össze. Ez az aktus Románia belpolitikai életének egészen új korszakát jelenti és a mélyreható változás küszöbén azok is reménykedve figyelnek fel, akik öt esztendő politikai igéreteinek reménytelen és kilátástalan labirintusaiban egészen elcsüggedtek és lefáradtak. Mi tudjuk a legjobban, hogy csak az európai értelemben vett demokráciától várhatjuk természetes jogainknak csorbíthatatlan épségben tartását. Igaz, hogy a kettéosztott demokrácia az ellenzéki padosorokban nem mindig teljesítette programpontjaiból folyó köteleességét. Az erdélyi nemzeti párt, amelynek nevéhez fűződik az emberi szabadságjogokat és a népkisebbségek kulturális és gazdasági fejlődésének szabadságát biztosító gyulafehérvári program, a zsidóellenes atrocitások súlyos és keserves napjaiban sohasem emelte fel eléggé hangosan tiltakozó szavát és rezervált magatartásával kaméleon színűre homályosította a párt hivatalos álláspontját.

Tudjuk azt is — bár eléggé súlyos szerencsétlenségnek tartjuk, — hogy a politika taktikai eszközzé silányítja le a zsidó népkisebbség sorsát és a párt taktikája szabta meg ennek a kétértelmű magatartásnak az útját. A nemzeti párt a maga elszigeteltségében és magárahagyottságában nem akarta kockára tenni az amugyis kétes értékű népszerűségét azokban a körökben, amelyek felszínre dobták a gyűlölség eszméjét. Ennek a veszélynek az ideje azonban már elmúlt. A nemzeti párt hadtápterülete már nemcsak az erdélyi paraszttömegekre lokalizálódik, a két párt fuziója egységes táborba szilárdította az ország egész paraszttömegét és a progresszív intellektuelek táborát. Ez az erő könnyűszerrel lerághatja magáról a szerencsétlen viszonyok kényszerítette taktikai bélyeget, amelynek kényelmetlen szorítása eddigélő guzsba kötötte a demokrácia szabad lendületét.

Bizton hisszük, hogy az egyesület demokrácia nem fog többet bibelődni apró-cseprő oportunisták fogásokkal, annál kevésbé, mert „Hannibal ante portas”, a megosztott demokrata pártok télen semlegességének védelme alatt óriásira csaptak fel a gyűlölség hullámai és a „felelőtlenek” a most felnövő generációnak lelkét és eszét metelyezték már meg. Ez ellen a metely ellen nyílt sisakkal és erős kézzel kell sikraszállani az egyesület demokráciának, mert csak így kapcsolhatja be Romániát abba a hatalmas és friss levegőjű demokratikus hullámba, amely Angliából indult ki és Franciaországon keresztül végig fog száguldani az egész kontinensen, hogy végre visszaadja a népek és nemzetek évek óta megbolygatott nyugalmát.

Ez az egyesült demokrácia kötelessége önmagával szemben és a dolgozó tömegekkel szemben, akiknek béke és munkavágyát reprezentálja. Nyugaton Angliában és Franciaországban a baloldali pártok győzelme hosszabb időre akcióképtelenné tette a reakciót. Csehszlovákiában és Jugoszláviában a szabadságok egyre szélesebb mederben élhetik ki magukat. A legyőzött államokban még vadul gyűrűkózik, birkózik egymással a reakció és a demokrácia, de a győztes államok közül Románia az egyetlen, ahol komoly talaja van a gyűlölködést szító áramlatnak. A Kárpátokon inneni és a Kárpátokon túli demokrácia kézfogása talán a hajnal hasadását jelenti itt is.

Szenzációkat várnak a kisantant prágai konferenciájától

A bledi tanácskozás utóhangja. Tisztázn fogják a viszonyt a kisantant államai között. Oroszország elismerése képezi a konferencia főtárgyát

(Cluj-Kolozsvár, június 12. Az Uj Kelet tudósítójától.) Romániáról az utóbbi hetekben fantasztikus hírek terjedtek el a külföldi sajtóban, amelyeket szemelláthatólag a cseh és jugoszláv sajtóirodák lanszítottak. Általában a kisantant államainak hivatalos és nemhivatalos sajtója feltűnő hűvösséggel, sőt néha célzatos-sággal regisztrálja a romániai eseményeket, amire beszédes példa az állítólagos Averses-féle forradalomról elterjedt hír, amely Belgrádból indult világszerte. Bécsi és berlini politikai körök ezt a jelenséget odamagyarázzák, hogy a kisantant államai között a szövetségi viszony, amely soha sem volt tulságosan szoros, meglazulóban, sőt folbomlóban van. A „Vossische Zeitung” egyik legutóbbi száma behatóan foglalkozik Benes cseh és Nincsiés jugoszláv külügyminiszter bledi találkozásával és azt írja, hogy ez a tény új fázist jelent a kisantant történetében, mert

a két külügyminiszter Románia tudta és részvétele nélkül tárgyal egymással.

A belgrádi sajtóiroda természetesen megcáfolja ezt a hírt és kijelenti, hogy a kisantant államai között továbbra is szoros és korrekt marad a viszony.

Bizonyos jelenségek azonban ennek ellenére is arra vallanak, hogy a kisantant tagjai között több súlyos kérdés vár sürgős tisztázásra. A prágai és belgrádi sajtó behatóan foglalkozik ezekkel a kérdésekkel. Bár a legtöbb sajtóközlemény magán viseli a célzatos-ság bélyegét, mégis regisztrálnunk kell ezeket a megnyilatkozásokat, hogy a román közvélemény is megismerje őket.

Annak ellenére, hogy a román külügyminisztérium több ízben jelentette ki, hogy a kisantant államai között teljes az egyetértés Oroszország, illetőleg Beszarábia kérdésében, az „Obzor” prágai levelezője ma mégis azt jelenti, hogy

a kisantant júliusban összeülő prágai konferenciájának legfontosabb tárgya Beszarábia kérdése lesz.

Eredetileg öszre volt tervezve ez az összejövetel, de az európai politikában az utóbbi időben olyan események zajlottak le, amelyek szükségessé tették a kisantant külügyminisztereinek sürgős tanácskozását. Az említett lap szerint a kisantant súlyos krízis előtt áll. Már a belgrádi konferencia alkalmával nyilvánvaló lett, hogy a szövetséges kisállamok politikája között mélyreható ellentétek vannak. A belgrádi konferenciáig a kisantant politikájában dr. Benes volt a hangadó. Csehszlováki vezetőszerepe azonban ugy Belgrádban, mint Bukarestben komoly aggodalmakat ébresztett.

Beavatott diplomáciai helyen úgy tudják, hogy a prágai konferenciának első feladata lesz a Románia, Jugoszlávia és Csehszlovákia közötti viszony tisztázása. Az ittközépont cseh vélemények szerint: Románia. Ugyanis

Románia miatt nem ismerhette el eddig Csehország és Jugoszlávia Szovjetországot.

Oroszországnak érvonatközös álláspontja ismeretes. Nem helyez tulságos súlyt erre az elismerésre. Az orosz politikikusok véleménye az, hogy sokkal fontosabb az ő elismerésük, mint az, hogy kis államok őt ismerjék el. Epezért Csehszlovákia már rég, még Itália előtt elismerte volna Oroszországot, ha Románia nem állott volna akadályként ennek útjában. Ma is az összes cseh kormányzó pártok mellette van

nak, hogy a szövjetet de jure el kell ismerni. Jugoszláviában hasonló a helyzet. A prágai konferenciának tehát mindenképp ezt a kérdést kell tisztázni. A cseh külügyminisztériumban úgy tudják, hogy Csehszlovákia a júliusi konferencia után minden körülmények között, még egyedül is, el fogja ismerni Oroszországot. Hogy azonban a kisantant krízisét ne élesítsék ki még jobban, a cseh diplomaták igyekezni fognak bizonyítani, hogy ez az elismerés feltétlenül szükséges és

ebben a kérdésben minden államnak szabadkezet kell nyernie.

Ugyancsak kardinális pontját fogja képezni a lap szerint a prágai tanácskozásnak Beszarábia kérdése. A bécsi orosz-román konferencia óta a csehszlovák sajtó szláv tradíciói miatt visszatart magától minden kötelezettséget Beszarábia kérdésében. Még a külügyminiszter sajtója sem emelt egyetlen szót sem Románia érdekében. Megbízható értesülések szerint

Csehszlovákia a prágai konferencián teljes semlegességét fogja kinyilvánítani Beszarábia kérdésében

még akkor is, ha román részről a szövetségi szerződésre fognak hivatkozni, amely konfliktus esetén kölcsönös segítségre kötelezi a szövetségeseket.

Általában az a vélemény, hogy a prágai konferencia nagy szenzációkat fog hozni. A szőnyegen levő fontos kérdések miatt Románia részéről maga Bratiantu miniszterelnök fog megjelenni a tanácskozásokon. Abban azonban sokan kételkednek, vajjon a júliusi konferencia pozitív eredményeket fog-e hozni.

Pasics újra lemond

Belgrád, jun. 12. Pasics közölte a radikális párttal, hogy beadja lemondását, azután újból megbízást nyer egy választási kormány alakítására, amelynek egyetlen feladata a szkupstina feloszlatása és az új választások megejtése.

Nem oszlatják fel a kolozsvári igazságügyi vezérigazgatóságot

Bukarest, június 12. A kamara ülésén Gradisteanu rámutat arra a tarthatatlan helyzetre, hogy Romániának Albániában nincs képviselője és a kormány nem ismeri az ottani eseményeket. Nem tudja azt sem, hogy Görögország pretenciókkal lépett fel a albán Goritza vidékére, amelyet románok laknak. Joanitescu felvilágosítást kér a közlekedésügyi minisztertől, aki felbontotta azt a szerződést, amely a vasuti műhelyeket a parlament jóváhagyása nélkül egy magántársaságnak átengedte. Most a vasuti műhelyeket újra állami kezelésbe veszi vissza és a kérdéses magánvállalatnak 480 millió lejt akar fizetni a szerződés felbontásáért.

Ezután folytatták a bírói szervezetről szóló törvényjavaslat vitáját, amely az éjjeli ülésen is tartott. Marzescu igazságügyminiszter is felszólalt és kijelentette, hogy elfogadja Florescu volt miniszter javaslatát és meghagyja a kolozsvári igazságügyi vezérigazgatóságot legalább szeptember 1-ig, de ha szükség lesz továbbra is. Azután a kamara a törvényjavaslatot 129 szavazattal megszavazta.

Sztrájkra készülnek a német vasutasok

Bukarest, június 12. A német vasutasok körében erőlyes bérmozgalom indult meg, amely sztrájkra vezethet. Abban az esetben, ha követeléseket nem teljesítik, a vasutasszövetség majdnem egyhangulag a sztrájk mellett döntött.

dő
dió- és mecha-
nydroelektikus
és szén-savas
maláció, pulveri-
zintén pneuma-
samarák.

lis árak!

radea-Mare

ötök és műlábak

yvosztálya

op 10.

az Uj Kelet min-
denelőfizetője és
tot megrendeli:

nemesek
nyv)

(Regény)

s (Amatör
gény)

v. dráma)

kiegyene-

v. dráma)

atja. (Ta-

rpéldány.

tszáz lejt (és
és olvasóinknak
ragy utánvétell.
rosatainkat!

orárügyár

2. szám

gaya: Javaro, Cluj

kereskedés

ny, ahol ha
tisabováltán!

mint kiszerést

léknak!

okat

s vasal

smester,

ut.

zöltetnek!

ender

Sürgönycim:
efonszám: 286

EA-MARE
A UNIRII

Ki szítja a gyűlöletet a románok és zsidók között

Dr. Berkes Salamon bűnpörének margójára

(Cluj-Kolozsvár, június 12. Az Új Kelet tudósítójától.) Nagyon érdekes és a viszonyokat szomorúan jellemző „bűnpör“ tárgyalását tüzte ki mára a kolozsvári törvényszék büntetőtanácsa. Igazán kár, hogy a tárgyalás holmi alaki okok miatt elmaradt, mert végre megértük volna az első olyan bűnpör nyilvános tárgyalását, amelyet az ügyészség hivatalból indított meg valaki ellen, aki a vádirat szerint *gyűlölséget szított a románok és a zsidók között*.

Igaz, hogy az embernek nyitva marad a szája a meglepetéstől, ha azt hallja, hogy az első ilyen bűnpör vádlottja történetesen — zsidó. Dr. Berkes Salamon vádolja az ügyészségi vádirat, aki az elmúlt évben egyik helyi lap hasábjain vezércikkben tiltakozott Anghelescu miniszternek az erdélyi zsidókat elrománosítani igyekező iskolarendeletei ellen. Nekünk igazán nem szimpatikus Berkes Salamon politikai programja, de cikkének azzal a részével, amely az erdélyi zsidóság erőszakos eszközei elromanosítása ellen tiltakozik, mi is egyetértünk és bármennyire is igyekszünk, sehogy sem tudunk rájönni arra, hol itt az igazság?

Avagy talán Berkes cikkének hatása alatt az erdélyi zsidók román utasokat vertek vörösre a vonatokon, vagy román járó-kelőket fűrdettek meg alkonytáján a sétatéri tóban? Ezt, azt hisszük, az ügyészség sem gondolja.

Nagyon jól esik nekünk, ha az ügyészség szíven viseli a román-zsidó felekezeti és faji béke ügyét és eljárás indít a gyűlölséget szitók ellen. Mert ami igaz, igaz; a béke és a harmónia bizony némely szempontból elég sok kívánni valót hagy maga után. Némi kis utánjárással alighanem az is kiderülne, hogy nem Berkes dr. zavarta meg a békét. Akad Kolozsváron és a környéken is néhány hétilap, broszúra, egy-két gyűlés, ahol eléggé világosan hintik el ennek a gyűlölségnek a magvát. És hogy ezek az izgatások megérték már ügyészi eljárásra, azt mi sem bizonyítja jobban, mint a kolozsvári—balászfalvai vonat, a sétatéri tó, a botanikus kert, amelynek hősei eddig még nem kerültek bíróság elé.

A tehervonatok új menetrendje

(Bucuresti-Bukarest, június 12. Az Új Kelet tudósítójától.) A bukaresti vasutügyi vezérigazgatóság közlése szerint június 16-án életbe léptetik a tehervonatok új menetrendjét.

Az új menetrend három részre osztja az ország vasutügyi hálózatát. Az első rész a Bukarest—Zsombolya—Tövis—Kurtics—Arad, Bukarest—Videle, Bukarest—Konstanca vonalakat öleli fel az összes mellékvonataikkal együtt. A második részhez tartoznak a Bukarest—Nagyvárad—Halmi—Máramarossziget—Visóvölgy, Apahida—Dés—Szatmár—Borgóbeszterce összes mellékvonalaikkal a Brassó—Mádéfalva—Székelykocsárd vonalig bezárólag. A harmadik a régi királyság többi vonalait, a bukovinai és beszarábiai vonalakat öleli fel.

A fenti vonalokon közlekedő tehervonatok a következő kategóriákra oszlanak:

- munkásokat és tanulókat szállító személyjellegű vonatok;
- gyorsáru tehervonatok;
- direkt tehervonatok;
- kollektív tehervonatok;
- rendes tehervonatok;
- petroleumvonatok;
- szénvonatok.

Mindezeknek a vonatoknak menetiránya és számozása lényegesen megváltozott.

Gyorsáru tehervonatok Galac között fognak közlekedni, kizárólag a gyorsáruforgalom lebonyolítására. Ezek a vonatok fogják szállítani a friss hal, főzelék, gyümölcs és friss táplálékok transzportját.

A direkt tehervonatok rendszeresen fognak közlekedni a Chitila—Temesvár, Tövis—Arad, Chitila—Nagyvárad, Galac—Székelykocsárd, Chitila—Csernovitz, Chitila—Galac közötti vonalokon. Ezek a vonatok fogják szállítani a periódikus küldeményeket és a robbanóanyagokat.

A többi kategóriákba tartozó vonatok menetidejét, menetirányát, valamint azt, hogy ezek a vonatok rendszeresen vagy csak periódikusan fognak-e közlekedni, az egyes kerületi vezérigazgatóságok fogják megszabni.

A CFR. szénrel való ellátásának érdekében a Zsilvölgyből minden irányba közlekedő tehervonatok állítanak be. Az új menetrend június 15-éről 16-ikára virradó éjjel lép életbe.

Békés beszélgetés a forrongó Albániáról

Ahol nincs valuta, vasut és nincs baksis. Forradalom után: negyven napikényszermunka. Mennyit ér egy albán asszony

(Cluj-Kolozsvár, június 12. Az Új Kelet tudósítójától.) Barnára sütött arcu férfi lép az asztalunkhoz:

— Juszuf Oszlam vagyok — mutatkozik be. — Valonából jövök, de budapesti vagyok. Mérnök. Különben Groszmann Józsefnek hívnak.

Juszuf Oszlam, akit régi barátai, mérnöktársai még Groszmann Józsefnek ismertek, leül az asztalunkhoz és beszélni kezd Albániáról. Természetesen erről a csudálatos országocskáról, mely most megint sokat hallat magáról. Szinte félóránként érkeznek a hírek, melyek felváltva hol a kormánycsapatok, hol a felkelők megsemmisítő győzelméről adnak hírt. Pesszimiztikus lapjelentések már a balkáni „egyensúly“ felborulását emlegetik...

Ahol még az arany- és ezüstpénz járja

— Hogy is áll a dolog azzal a bizonyos egyensúllyal, — kérdeztük Juszuf Oszlamot — kik győznek, a kormány, vagy pedig a felkelők?

— Talán az olaszok, vagy pedig a jugoszlávok — válaszolja a mérnök. A felkelők olasz pénzzel dolgoznak, a kormány az jugoszláv-párti. Mert a kis Albánia mióta csak fennáll, abból élt, hogy jó pénzért hol forradalmat csinált, hol békében maradt. Volt idő, amikor négy-öt ország pénzelte csengő arannyal, jó ezüstpénzzel ezt a kis országot. Különösen a régi monarchia és Törökország, no meg Olaszország voltak azok, akik pénzzel tömték a harcias albán törzseket. Ez igen jó és hasznos üzlet volt. Mi sem bizonyítja ezt jobban, hogy *Albániának nincs is saját valutája*. Forgalomban még mindig csak arany- és ezüstpénz van: lira, korona stb.

Természetesen a sok arany- és ezüstpénz lassanként kivándorol és egyre gyakoribb az olasz papírlira.

Különösen a forradalmárok körében. Már pedig Albániában mindig voltak és vannak forradalmárok és forradalmak. Hiszen ebből éltek.

Most, legalább a legfrissebb a forradalom előtt, Albánia élén ideiglenes kormányzat állt és pedig négy régens: 2 mohamedán, 1 katolikus és egy görög keleti. A régenseket a 81 tagu parlament nevezi ki. Az igazi uralkodó tehát a „parlament többség“ vezére, aki a miniszterelnök is. Achmet Zoglu volt eddig miniszterelnök, aki a két év előtti forradalom leverése után került az ország élére. Az egyes minisztériumok tulajdonképeni vezetői külföldi szakemberek. Achmet Zoglu különben az osztrákok kedves embere volt, már 17 éves korában alezredesi rangot kapott az osztrák hadseregben. A lázadókat akkor egyszerűen büntették meg: negyven napi kényszermunkára. Így építhették fel az országutakat és Wied herceg összerombolt palotájából a durazzói molót. A mostani forradalomnak is valószínűleg ez lesz a vége. Legfeljebb azzal a különbséggel, hogy most Achmet Zoglu törzse törli majd a követ negyven napig.

A régensok megmaradhatnak. Ők úgy se sokat számítanak. A főrégens például most is épügy hordja ki a trágyát a saját maga művelte földjére, mint azelőtt. A felkelő törzsek vezetői Musztafa Cruia és Bairam Szuri tisztán hatalmi kérdésből és jó olasz pénzért fogtak megint fegyvert.

Ahol nincs vasut

Albánia feltétlenül a legprimitívabb országa Európának. Nincs például vasuta. A német kis „Feldbahn“-ok — a kultura hirnökei — tönkrementek. Nincs azonban például bankja sem. Nem ismerik a vaskéfé és a boronát. A kés és villa ugyancsak ismeretlen fogalom náluk. Egyetlen középiskolájuk sincsen.

És nincs baksis!

Viszont más tekintetben példát adhatnak Európának, hogy néhány más Balkán-államról ne beszéljünk. Így például a kis Albániának — mely mindössze 7 prefekturából áll — mintaszerű a közigazgatása. A baksist se ismerik. A közrend is kifogástalan. Lopás, rablógylilkosság ismeretlen az albánok között. Legfeljebb a partmenti szigetek görög kalózái vesznek fel kalózutjakra jezt, hogy így albánoknak nézzék őket.

A vérbosszu azonban még most is divatos, de már modernebb kivitelben. Így az összes törzsek között megállapodás jött létre, hogy az országutakon és bazárokon tilos a vérbosszu. Különösen járni se lehetne az uton...

A megoldott nőkérdés

A nőkérdésben még a régi szigorú rend járja. A nőnek nincs lelke! Valósággal rabszolga, akivel a férj úgy bánik, mint valami tárggyal. A többnejűség igen gyakori. Falvakban az asszonyt megvásárolják. Átlag egy ökor árért egy feleséget lehet kapni. A városokban viszont már „a hozományt“ is ismerik. Más szóval a falun a nő egy „ökor“-rel felérő munkaerő, a városban — fényezés.

A nők nevelése még hárem-szellemű. Néhány gazdagabb törzsfőnök azonban Bécsben, vagy Németországban neveltette leányait, ami azután szomorú tragédiákra vezetett. A külföldön nevelkedett leányok nem tudnak beletörödni a háreméletbe és többen öngyilkosok lettek.

Béke a népek között

Albániában a népek között nincs faji, felekezeti villongás. A mohamedánok, akik Kemált tekintik eszményüknél és önálló albán kalifátust kívánnak, a legbékésebben élnek a más keresztény törzsekkel és a zsidókkal. Mindenesetre igen kevés zsidó él Albániában, akik Szalonikiból költöztek át.

A forradalmi Albánia tehát, ha a civilizációban el is maradt a világtól, a régi jó erkölcsökből sok jó tulajdonságot megőrzött és feltétlenül érdemes arra, hogy a nagy világ figyelme ne csak állandó forradalmi alanynak tekintse. Hatalmas petróleumforrások, nemes ércekben való gazdag hegyei még érintetlenek: forradalmak utáni kényszermunka helyett békés termelésre várnak. b. b.

A dolgok örökkévalósága

Az emberek gyűlölködő gonoszságai, szerencsétlen handabandázása, bölcselletei tapogatózása, balga jóváindulási és fejvesztett reménytelensége közé a néma, szelid dolgok megnyugtató tömege fonódik. Falusi vásárosok cserepei, mézeskalácsszivkek vörös izzása, színes szőnyegek mintái között városi asszonyok sűrűn forognak.

A dolgok varázsa csillog szemükben, a vásárcsinálás örök szenvedélye, mely örökebb és hatalmasabb minden más „emberi“ szenvedélynél. Mi vonzza őket? Nem csak a szükségletek ereje, de az a tudatalatti gondolat is, hogy a vásári portékák olcsó cserepei, vulgáris színei az élet örökkévalóságának szimbólumai, az élet határtalanul fenyegető egyszerűségének és problémamentességének megtestesítői. Idők változásai, korok miazmái gyűlölettel és eszmei kilengésekkel rémitik az emberek életét, mely végül is a halál és összeomlás révébe torkollik, de a dolgok — azok a jóváinduló zalogai, az elmulthatatlan élet folytonosságának jelképei.

A cseréptál, mely fakó színeivel ott éktelenkedik az utca kövén, halhatatlanabb életű lehet, mint dicső korunknak minden eszmeáramlata.

Nem a lelkek, de az életünk szolgálatában álló, lenézett kis szükségleti tárgyak vándorolnak az idők végtelenségén át, összekötve a nemzedékeket, melyeket hiedelmek és felfogások, enyészetek és gyűlöletek egymástól elválasztanak.

Ha van a dolgoknak könnyűje, mint a római poéta énekelte, úgy azok méltán könnyezhetik meg a mi emberi sorsunkat. Könnyezve nézhetik sajtó sebeinket, küzdelmeinket, melyek sebetek fakasztanak és gyógyíthatatlan szomorúsággal töltik meg napjaink ürességét.

A mi életünknek csak *tartama* van, a dolgok egyik az idővel, melybe boldog tudatlansággal illeszkednek bele. Boldog vásári láрма, mely közelebb hoz bennünket a dolgok sokféleségéhez, üdvös személytelenségéhez!

Vajjon lesz-e idő, mikor az ember levetheti társadalmi vonatkozásainak súlyos bilincseit és hozzásimulva a dolgokban rejlő bölcseséghez, ő maga is a fenkölt nyugalom isteni örökkévalóságába olvad?

Salló

Az egyensúly történet. Cár zsidók azont

Egy másik... és pájészával... spika viselés... hogy a sap... volt s mikor... jámbor akas... — Hát... hátravarrta...

A bölcs... nek több é... vallásos pinc... milliókat é... ternel volt... nem jutott h... A pince... minden héte... fizetéséből... rarkában rej... évig, mely... tött össze. H... domása.

A szegér... pénzét és... hogy nem... a tudat, hog... Egyszer azo... több éven... fillérig ello... panaszra és... kulcsát vala... hogy nem... kulcshoz ide... pincemester... ért és köve... persze meg... vissza a vad...

Mivel ne... mentek a ra... zóttuk. A ra... ember vádj... lezni, hogy... séges alkalm... a pincemest... látszott kizá...

A rabbi... dott hamar... das után ig... — Te... csakis nálád... Így tehát a... kules segít... nagytöbbség... hogy nem... nem zsidó j... rod van, a... nészeknek...

A keres... ilyen fordul... bor között... ladta a pinc... Hosszu t... megtört és... ből a pénzt... A rabbi... hitelt adni... nagyobb ká... be a lopást... Most má... dolgot és ce... leg ő lopta... sernek jele... pincemester...

Román

Athén, j... köztársaságot... közölte a gő...

mélem, ha Marx vezet tovább az ügyeket, vele nem lesz nehéz a megegyezés. Abban nyugodt lehet mindenki, hogy mi a szabadság szellemét akarjuk újra urrá tenni Európa fölött és mindenkiféle békét akarunk. Herriot és Painlevé a béke emberei és ha brutális támadások nem gátolják meg az ő munkájukat, egészen bizonyos, hogy nem messze már az idő, amikor az igazi béke hajnala ráköszönt Európára.

Dubois szenátor ezután hosszasan beszélt azokról a szociális reformokról, amelyeket életbe akarnak léptetni és a pénzügyi rendszabályokról, amelyekkel az ország gazdasági helyzetét akarják szánálni. Beszélgetésünk közben három urat jelentettek be a szenátornak. Elmenőben megismertem az egyiket: Painlevé volt. *Tyrnauer István*

A valuták lejtőjén

A nemes valuták is esnek

(Cluj-Kolozsvár, június 12. Az Uj Kelet tudósítójától.) A lej árfolyamának esésével kapcsolatban érdekes rámutatnunk arra, hogy a valuták lemorzsolódási folyamata az egész világon megkezdődött.

A francia frank 1923-ban az aranyparitás 39 százalékaról 26,5 százalékára esett, aminek különböző gazdasági és politikai oka volt. Ez év elején az aranyparitás 26,5 százalékaról rohamosan csúszott lefelé, amíg március 10-én elérte a 16,6 százalékot. Megindult a Banque de France segítőakciója, mire április végén a frank értéke megint 35 százalékig felemelkedett, ami 1923 eleje óta nem történt meg. A legutóbbi hetekben a frank megint esett és csak most kezd lábadozni. A Banque de France utolsóheti kimutatása azonban ismét kedvezőtlenül alakult, mivel az állam által igénybevett előlegek 300 millióval szaporodtak és a bankjegyforgalom is 409,5 millióval megnövekedett, úgy hogy az egész bankjegyforgalom 39.965,821.505 frankot tesz ki.

A belga frank nagyjában a francia frankhoz igazodik. Ez év elejétől március 10-ig aranyparitásának 23,3 százalékaról 15,9 százalékará esett, majd április végén felemelkedett 29,2 százalékig.

A lira 1923 nyara óta alig mutat észrevehető árfolyamváltozást.

A latin érmeunió valutájának menete azt bizonyítja, hogy a pénzt nemcsak gazdasági és politikai tényezők irányítják. Példa erre a lira, amikor gazdaságilag kevésbé megalapozott olasz pénz jobban állja a harcot, mint a frank-valuták.

A dán korona 1923 végén megjavult. 1924 eleje óta azonban esik. Most aranyparitásának 57,7 százaléka van.

Változatlan ebben az esztendőben a cseh és osztrák korona.

Az angol font, a svéd korona, a holland forint és a svájci frank meglehetősen stabilok voltak és árfolyamuk nem sokat változott.

A többi nemes valutáknak 1923 nyara óta tapasztalható ingadozása állandóan nyugtalanítja a közép-európai államokban a gazdasági életet. Ezért ez év elején a legtöbb országban segítőakció indult meg. Ugyanekkor a hitelét és a pénzforgalom tekintetében devizarendeletek alakjában kényszerrendszabályok is életbeléptek.

Ausztria és Németország példájára Lengyelország és Magyarország is megkezdte pénzügyi helyzetének szanálását. A lengyeleknek sikerült márkájukat stabilizálni. Magyarország szánáló akciója a Magyar Nemzeti Bank alapításával megindult és kedvezően folyamatban van.

Oroszország azzal a tervvel foglalkozik, hogy aranyrubelt ad ki. A papír rubel helyébe egyelőre a oszervonec bankó került, amelynek szintén arany- és devizafedezete van. A devizákat most oszervonecban számítják. Egy oszervonec tíz aranyrubel, egy dollár 1.9434 aranyrubel.

Egyébként minden európai állam arra törekszik most, hogy megállítsa bankóprését. Sőt akadt olyan is, amely ezideig visszatért a tényleges aranyvalutára. Április elseje óta a Svéd Bank megint beváltja aranyra a bankjegyeket, az aranypénzt azonban nem szabad kivinni az országból.

Millerand manifesztuma a francia polgársághoz

Biztosra veszik Painlevé elnökké választását. Herriot nyilatkozata a francia-angol együttműködésről

(Páris, június 12. Az Uj Kelet tudósítójától) Millerand, a lemondott köztársasági elnök tegnap manifesztumot intézett az ország polgárságához. A kiáltványban többek között ezeket mondja:

— Tudtam, hogy valamennyi polgárnak egyértelmű óhajta a béke. Ezt a békét a versaillesi szerződésnek kellett volna garantálnia. Május 11-én kötelességemhez híven felhívtam a többségi politikusokat, akikkel lojálisan együtt akartam dolgozni. Ezek a férfiak azonban elutasították ajánlatomat és lemondásomat követelték, ami élesen ellenkezik az alkotmány betűjével és szellemével. Elhatározásuk, amelyet néhány kolompónak a pártszellem sugalmazott,

felborítja a köztársaság elnökének alkotmányban garantált jogait.

A kolompósok nyomására a parlamenten kívüli gyülekezetek kijelentették, hogy az olyan elnöknek, aki a többségnek nincsen inyére, le kell mondania. Ennek a jogtalan követelésnek az utolsó pillanatig ellentálltam, mert szentül hittem, hogy hűtlenséget követek el, ha az ilyen veszedelmes újításnak nem állok utjába. Meg voltam győződve, hogy ebben az esetben még a passzivitás is bűnrészességet jelentett volna. Álláspontomból csak akkor engedtem, amikor a hatalomban lévő összes törvényes eszközöket kimerítettem már. Holnap azon jó polgároknak oldalán, akik az ország minden részéből irántam való rokonzásukat megnyilvánították, újra megkezdem a harcot a köztársaság érdekében.

Két bányamunkást eltemetett a beomlott föld

Sulyos katasztrófa a szamosfalvai homokbányában

(Cluj-Kolozsvár, június 12. Az Uj Kelet tudósítójától.) Ma délelőtt tíz órakor megrendítő szerencsétlenség játszódott le a szamosfalvai homokbányában. A homokbánya egyik tárnája beomlott és a beomló föld az ott dolgozó Capusan Dumitru és Fritz Sámuel munkásokat maga alá temette.

A föld mindkét munkást teljesen eltemette, úgyhogy a mentéshez látott többi munkások csak sejtették a helyet, ahol szerencsétlenül járt társukra bukkanhatnak. A gyors mentési munkálatok eredményre vezettek, mert néhány pillanat alatt mind a két munkást sikerült a beomlott földtömeg alól kiszabadítani.

A két szerencsétlenül járt munkás a szerencsétlenség pillanatában elveszítette eszméletét és kiszabadításukkor sem tértek magukhoz, úgyhogy a többi munkások a rendőrségnek telefonjelentésükben társaik haláláról számoltak be.

A rendőrségtől azonnal bizottság szállt ki a szerencsétlenség színhelyére és a bizottságban résztvevő dr. Hosszu rendőrségi orvos mesterséges légzést alkalmazva, eszméletre térítette a sulyosan sebesült munkásokat. Az előhívott mentők a sulyosan sebesült embereket beállították a klinikára, ahol megállapították, hogy sulyos belső sérüléseiken kívül Capusan Dumitru lábtörést, Fritz Sámuel pedig a nyakán sulyos zúzódásokat is szenvedett.

— Népszerű régészeti előadás Érmihályfalván. Részletesen megírta az Uj Kelet, hogy Biharvármegye több részében, így például Érmihályfalva, Bihar és Ottomány községekben véletlenül igen érdekes őskori telepekre bukkantak. A rendszerezés ásatásokhoz szükséges pénzt dr. Roska Márton kolozsvári archeológus vetített képekkel illusztrált előadások után akarja összegyűjteni, amihez lelkes segítőtársakra talált dr. Andrassy Ernő érmihályfalvai orvos és Benedek Zoltán bankigazgató személyében, akik erkölcsileg és anyagilag is támogatják az akciót. Az első ilyen előadást Érmihályfalván tartott június harmadikán Roska dr. az ös-ember kultúrájáról. A nagy tetszéssel fogadott előadás szöveg anyagi eredménnyel is járt és így remélhető, hogy a felolvasás néhányzori megismétléséből befolyó pénzzel rövidesen megkezdődhet az őskori telepek feltárása.

társasági Franciaország szabadságáért.

Millerand manifesztuma azonban pillanatra sem állítja meg az események gyors folyását. A szociáldemokrata képviselők tegnap értekezletet tartottak, amelyen

a köztársaság elnökévé Painlevét jelölték.

Valószínű, hogy a radikális pártok előzetes szavazása is Painlevé mellett fog dönteni. Az elnökválasztás ma, pénteken délután két órakor lesz Versaillesben. Az elnököt a parlament két házának nemzeti gyűlésén összeült tagjai választják.

Beavatott politikai körökben úgy tudják, hogy Herriot meghívásakor azonnal beterjeszti az új elnöknek a kész kabinetlistát és a szombati hivatalos lapban már meg is jelenik az új kormány kinevezése. Ha minden programszerűen történik, szombat délután már felolvasásra kerül egy a kamarában, mint a szenátusban a Herriot-kormány nyilatkozata.

A londoni „Daily Express” munkatársa hosszabb beszélgetést folytatott Herriot-val, aki kijelentette, hogy miniszterenként való kinevezése után nyomban összeköttetésbe lép az angol kormánnyal

a szakértői tervezet haladéktalan végrehajtása érdekében.

Kívánja a Németországhoz való közeledést és mindent el fog követni, hogy a francia-német viszonyból támadt feszültség mielőbb megszűnjék.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

B. Jónás, Samsud. 1. Abban, hogy az ön 21 éven felüli gyermekeit külön vette fel az állampolgárok lajstromába, figyelembe kell venni, hogy az állampolgárok összeírásáért 25 lejes községi illetéket szed, amire a törvény nem ad neki felhatalmazást. Ez ellen adja be a felebbezését a járási főszolgabíróhoz, aki bizonyára figyelembe fogja venni az ön vagyoni helyzetét. 2. Azt a leányát, aki férjéhez szándékozik Amerikába utazni, valóban nem lehet felvenni az állampolgárok sorába, mint hogy az utlevele megszerzésekor lemondott a román állampolgárságról. Az az eset, amelyről ön fél, aligha fog bekövetkezni, mert ha idejekorán adták be az utlevelet vizumoztatásra, még az idén kimehet kvótán felül. Az a javaslat, hogy a legközelebbi hozzátartozók is csak a kvótán belül vándorolhassanak be Amerikába, még nem emelkedett törvényerőre, sőt az előzetes megszorításokat is ideiglenesen felfüggesztették.

L. Kálmán, Satmar. Vétesse fel magát érettségi és születési bizonyítvány alapján valamelyik ottani főiskolába és egy ismerőse vagy rokona révén szerezzen bevándorlási engedélyt, akkor soronkívüli vizumot kap, ha meglehetősen beszél angolul.

F. Nándor, Jibou. Levelüket áttettük a Palesztinahivatalhoz (Cluj, Calea Regele Ferdinand 48), amelytől kimerítő felvilágosítást fognak kapni.

G. Albert, Mercurea Ciuc. Ön ismét az engedély számát írta meg, holott a kérvény száma kell nekünk.

S. Lajos, Msziget. Tévedés, ma már nem lehet Kubából négy hónapi ottlakás után Amerikába bevándorolni, mert az veszik tekintetbe, hogy ki hol született és csak annak az országnak a kvótája terhére kap vizumot.

H. István, Érszakácsi. Évekig kell még kizárólag a fiókja számára dolgozni, azonkívül rengeteget olvasnia s végül egy kissé — felnőnie, míg elfogadható írásai lesznek.

Előfizető, Satmar. A szerdai Uj Kelet árazavar miatt késett le a postáról. Vis major ellen mi sem tudunk védekezni.

A KEREN HAJJESZOD

a haifai héber technikumra eddig 11.000 font sterlinget adott ki. Erec Jisrael lesz újra a zsidóság vallási és kulturális centruma.

Szőrmefestés és gyapjufestés

TAVASZI RUHAKAT A LEGSZÉBBEN TISZTÍT
"KRISTALY" GŐZMOSÓGYÁR CLUJ
Telefon 500

Gyapju és gyapju-fonalfestés

francia

Kozata a francia-

abadságért. Az azonban pillanatra nyek gyors folyását. selők tegnap érkez-

Painlevét jelölték.

is pártok előzetes sza- fog dönteni. Az el- délután két órakor kőt a parlament két összeült tagjai vá-

örökben úgy tudják, or azonnal betérjesztí binetlistát és a szom- meg is jelenik az Ha minden program- délután már felolva- an, mint a szenátus- yilatkozata.

Express" munkatársa lytatott Herriot-val, szterenökké való ki- összeköttetésbe lép az

hadéktalan végre-

ekében. A való közeledést és hogy a francia-német tség mielőbb meg-

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja Szerkesztők: Giszkalay János és dr. Marton Ernő. Felelős szerkesztő: Dr. Marton Ernő. Az Uj Kelet cikkeinek utánnymását csak a forrás megjelölésével engedjük meg. Előfizetési árak: Egy hónapra 70 lei, negyedévre 200 le felévre 380 lei, egész évre 750 lei.

Megjelent az Uj Kelet Hetilapjának legújabb száma

A Hetilap tartalmából a következőket emeljük ki:

„Franz Kafka“. Megemlékezés az 1924 június 3-án meghalt nagy zsidó költőről.

György Sándor: Möné tikkél afarszin. (Történelmi elbeszélés.)

Keleti Sándor: Halleluja (Vers).

Dr. S. A. Jahuda egy. tanár: Dr. Goldzieher könyvtára a jeruzsálemi héber tudományegyetemen.

E. M. Lilien: A mi művészeink.

Heine—Giszkalay: Atta Troll.

Dr. Frischmann Dezső: Jobbomál Micháel... (Misztikus mesejáték egy felvonásban.)

Zsidó Világ: Heti naptár. A kolozsvári kórház-egyesület május kimutatása. Tizenöt perc alatt hatemezharomazás tont a Keren Hajjeszódnak. Uj idők szele Magyarországon. Sámuel kormányzó Angolországban, stb. stb.

Gyermekrovat: Vitéz Benája és Tündér Áhaliba boldogsága. (A Benája mese befejezése.) Stb., stb.

Az Uj Kelet előfizetőinek a Hetilapot mai számukhoz ingyen mellékeljük.

— Rabindranath Tagore lett a pánázsiai mozgalom vezére. Londonból jelentik: Rabindranath Tagore, a világhírű indiai író és filozófus állítólag élére állott a pánázsiai mozgalomnak. Tagore jelenleg agitációs körúton van és legutóbb Tokióban tartott nagy beszédet a japán diákok előtt, akiket arra figyelmeztetett: ideje, hogy Ázsia öntudatra ébredjen. A mozgalom vezetésére bizottságot alakítottak, amelynek hatáskörét Kinára is kiterjesztették.

— Nem tartotta meg az ülését a Magyar Párt intézőbizottsága. A Magyar Párt intézőbizottsága ma délelőtti rendes havi ülésre ült össze. A bizottság mindent elkövetett, hogy az ülést hatóságok nélkül tarthassák meg, de ezt nem tudták keresztül viinni, mert a mai ülésén, amely bizalmas jellegű volt, a hatóságok képviselői is megjelentek. Az ülést Ugron István nyitja meg és bejelenti a hatóságok ragaszkodását közegeikhez. Bernády György megállapítja, hogy az ülés tárgya a bizottság jelentéstétele lenne a Tatarescu miniszterrel folytatott tárgyalásokról. Bernády indítványozza, hogy az ülést, amennyiben hatóságok közege nélkül nem lehet megtartani, függeszessék fel. Ugron István elnök kijelenti a bizottság egyhangu határozatát, hogy ülést nem tartják meg.

— Szabó Dezső pöre. Budapestről jelentik: Ajkuria a napokban tárgyalta Szabó Dezsőnek, a kiváló írónak sajtóperét. Szabó Dezső „Élet és irodalom“ című folyóiratában támadó cikkeket közlött a köztisztviselők ellen, akiknek szerinte igen nagy részük volt Magyarország összeomlásában. Tudvalevő, hogy a törvényszék annak idején két évi börtönrre ítélte az író, amely ítéletet a tábla hat hónapi börtönrre mérsékelte. A kuria tárgyalásán az előadó ügyész a tábla ítéletének helybenhagyását kérte. Az ítéletet június 17-én hirdeti ki a kuria tanácsa.

— Egymilliárdot sikkasztott és Franciaországba szökött. Budapestről jelentik: Broner József, az Andrassy-uti Minerva-autóvállalat huszonéveses pénztárosa egymilliárdnyi magyar és külföldi pénzt sikkasztott. A rendőrség körözőlevelet adott ki Broner ellen, aki állítólag Franciaországba szökött.

— Drágasági pótlékokat kapnak a vasutasok. A napokban folyt le Bukarestben a vasúti üzletvezetők rendes havi konferenciája, mely elhatározta, hogy a CFR. személyzetének a prémiumok mellett drágasági pótlékokat fog folyósítani. Ezt a pótlékokat azonban csak a nagy városokban és ipari centrumokban szolgáltatást teljesítő vasutasok kapják. A konferencia elhatározta még, hogy felszólítja a vezérigazgatóságot, tegye meg a szükséges lépéseket a hadügyminisztériumnál megfelelő számú vasúti őrség kirendelésére, hogy megvédjék a CFR. raktárait és műhelyeit, különösen azokban a városokban, ahol túlnyomóan idegenek laknak.

— Karambol a bukaresti expresszen. A bukaresti expresszvonatot ma éjjel könnyen végzetessé válható karambol érte. Éjjel négy órakor Ágoston és Alsórákos között eddig még kideríthetetlen okok miatt az expresszvonat három kocsi kisklott. Egyik utas észrevette, hogy a robogó vonat három kisklott kocsit vonszol maga után. Hirtelen megrántotta a vészféket, mire a vonat megtorpanva állott meg. A rázkódtatásnak három könnyebb sebesültje van. A vonat személyzete a három kisklott kocsit lekapcsolta, a kisklott kocsi utasai a többi kocsikba szálltak át és az expresszvonat egy órai késéssel ma délben 12 órakor befutott Kolozsvárra.

— Kifizettem az adómat. Addig jár a korszó a kutra, míg a füle szakad. Egérfogóba kerültem és hiába csavarok ide-oda, nincs menekvés. Minden utcáskoron, minden zugból élesre-fent szuronyok merednek rám és villogó acélbetűkkel ragyog rajtuk a napfényben három vérfagyasztó betű: ADÓ. Nem lehet lesinni belőle, nem lehet halogatni, mert valami húszmillió-szemű argus láthatatlan keze belemarkol a zsebembe és in flagranti behajtja rajtam az adót. És mégis én ezeket utoljára. Igaz, hogy elszedték az utolsó ezer lejeimet kétévi adóhátralékba, de ime mit kaptam cserébe:

— Feleségem öngyűsége nyári kalapot követelt tőlem és még mielőtt a számat kinyithattam volna, betuszkolt a szalomba, kiválogatta magának a legerősebb szállejtést és rámnézett. Féláljultan fogtam a kilincset, hogy megugrom a fizetés elől, hiszen egy banim se volt: elvitték a pénzem adóba... De ekkor valami végigvilámlott agyamban és energikusan rászóltam a tulajdonosnőre:

— Rendben van az adója?
— Dehogyan van...
— Akkor alászoledj. Nem fizethetek, tiltja a törvény.

Ugyanezt a trükköt megcsináltam a szabóm-nál, a fűszeresnél, a kofaasszonnyal, a háziúrral és mindenütt, ahol pénz kellett volna. És azóta úgy élek, mint valami ur — egy bani nélkül.

De ez még mind semmi. Az öcsém, aki balgatag idealista, feleségül akart venni egy nálánál is földhözragadtabb leányt. Hiába tiltakozott a család, hiába beszéltették le a barátai-val, a minap fogta magát és benyitott az anyakönyvi hivatalba, hogy elkövesse élete legnagyobb baklövését. Az utolsó pillanatban toppantunk be halálra lihegve, hogy megakadályozzuk az esküvőt. Az anyakönyvvezetőn már ott diszelgett az esketési ornátus, amikor csak úgy hanyagul oda-szólt a fiatal párhoz:

— Van adónyugtájuk?
— Nincs.
— Akkor sszjalom. Nem adhatom össze önöket.

Az anyósom meg akart látogatni. A távirat, amelyben azt közölte, mély gyászba borított. De hiába remegtem: nem jött meg. Kiderült, hogy a vasúti pénztárnál nem akartak jegyet adni neki, amíg az adóját ki nem egyenliti. Ezekután kértem, kell-e külön pénzügyminiszter, mint Bratianu Vintila? (d. e.)

— Súlyos károkat okozott a bukaresti felhőszakadás. Bukarestből jelentik: A tűzoltóság megfeszített erővel dolgozik a tegnapi felhőszakadás okozta károk helyreállításán. A pincékből kiszivattyúzzák a vizet és a telefonvonalakat helyre-állítják. A főváros 6000 telefonállomása közül 3000 kapcsolódott ki a vonalak megrongálása következtében.

— Augusztusban újból vizsgáznak a tanárok. A „Monitorul Oficial“ legutóbbi száma a közoktatásügyi miniszter rendeletét közli. A rendelet arra kötelezi a kisebbségi középiskolai tanárokat, hogy akik eddig még nem állhattak románnyelvi vizsgálatokra, vagy ezt sikeresen nem tették le, folyó évi augusztus 15—31-ike közt még egyszer és utoljára a kolozsvári, kisénevi vagy csernovitzi egyetemeken valamelyikén vizsgálatra álljanak. A vizsgálat a következő tantárgyakból fog állni: Románia története, földrajza és alkotmánya. A vizsgázóknak románnyelvű szabad fogalmazást is kell készíteniük és 5 percig tartó térszámítást is kell állítaniuk. A vizsgálatokra kötelező tanárokról szóló kimutatásokat legkésőbb folyó évi július 1-ig az iskolai igazgatóságok készítik el és terjesztik a kerületi iskolai felügyelőkhöz. Akik most is elmulasztják a vizsgálatokra való jelentkezést, nem maradhatnak meg továbbra állásaikban.

— Antiszemita tüntetés Oravicán. Oravica-bányáról jelentik: A város nyugalmát tegnap először zavarta meg antiszemita tüntetés. Az est leple alatt ismeretlen tettesek bevették a zsidó-templom összes ablakait. Az eset a város zsidó lakossága között nagy izgalmat keltett.

— Nyomoznak a Werbőczy-utcai gyilkosság ügyében. Budapestről jelentik: A rendőri nyomozás megállapította, hogy a Werbőczy-utca 12. alatti gyilkosság áldozatának eltűnt az arany-órája s mintegy ötszáz ezer koronányi pénze. A meggyilkolt házmester ismerősei azt mondják, hogy Pollák Ignácnak gyakran voltak látogatói, főleg férfiak. Ebből és a házkutatás során talált receptek, képek és egyébek alapján a rendőrség valószínűnek tartja, hogy az áldozat beteges hajlamu ember volt.

— Öngyilkos lett egy bécsi bélyegkereskedő. Bécsből jelentik: Dorfinger jónévű bécsi bélyegkereskedő öngyilkos lett, mert a hatóságok rájöttek arra, hogy számos ritka bélyeget hamisított és a hamisított bélyegeket üzleti forgalomba hozta.

— Megszűnt a magyar szénbányászok sztrájkja. Budapestről jelentik: Az öthetes bányász-sztrájk végetért. A bányamunkások szövetsége és a munkaadók között megegyezés jött létre, mely szerint a munkabéreket szukcesszive emelni fogják, a munkaidőt most nem hosszabbítják meg, a munkaadók helyeslik a bányászoknak országos nyugdíj-pénztárba való egyesítését és a munkabeszüntetésért el nem bocsátanak senkit.

— Vakmerő rablótámadás Bécs legforgalmasabb részében. Bécsből jelentik: Vakmerő rablás történt tegnap délben Bécs egyik legforgalmasabb utcáján. Lübeck Anton, a Gebrüder Neumann-cég hetvennégy éves szolgáját, aki háti-táskában kétszázötvenmillió koronát vitt a bankba, egy ismeretlen ember hátulról fejbeverta, a táskát elrabolta és a zürzavarban elmenekült. A rendőrség nyomozása eddig nem vezetett eredményre.

— Nem lesznek különvonatok. A minisztertanács határozata alapján a CFR. vezérigazgatósága elrendelte, hogy a jövőben semmiféle célra különvonat nem állítható össze.

— Ipari, kereskedelmi és kulturálmánach. A napokban hagyta el a sajtót Kolozsváron Szegethy József szerkesztésében és kiadásában az „Ipar, Kereskedelmi és Kultur Almanach“ első árfolyama. Tartalma: a nagyobb helybeli cégek fényképes leírásán kívül a jól összeválogatott szépirodalmi rész. Az almanachnak ipari és kereskedelmi szempontból fontos részét a befejező ívek képezik, amelyek felölelik az összes kolozsvári iparosok, kereskedők, gyárak, bankok, részvénytársaságok hiteles névsorát, a telefont és lakásaik, illetve üzlethelyiségeik számával együtt. Ára csinos kötésben 100 lej.

* Pöstyén gyógyereje és idők óta ismeretes, csodálatos hatását azonban senki sem tudta megmagyarázni. A rádium felfedezése óta megállapították, hogy a pöstyéni iszap természetes kizugározó erővel rendelkezik, amely egyidejűleg belélegzés útján is az iszap gyógyító erejét nagy mértékben fokozza. Pöstyénben jó polgári ellátás 40 Kc-től feljebb kapható. Felvilágosítást ad: Rózsá nagydrogéria és vegyészeti gyár Rt. Cluj, Str. Londrei 21., ahol házi kurára eredeti pöstyéni iszapkocka kapható.

Kötött harisnya minden színben 25 lei	NAGY	Flohr-harisnya minden színben 44 lei
Muszlín-harisnya divat-színben 58 lei	HARISNYA-VÁSÁR	Cérna-muszlín minden színben 90 lei
MÉLYEN LE-SZÁLLÍTOTT ÁRAKKAL		
Selyemfátyol minden színben 125 lei		
BLATT		
FÓTÉR 13		
Divatkeztükben és kötöttárunkban óriási választék! A legjobb harisnyák csak BLATT-nál kaphatók!		

ESZOD

ddig 11.000 font rael lesz újra a lis centruma.

gyapju-ifestés

KÖZGAZDASÁG

Megszüntetik a kolozsvári CFR. igazgatóságot

Felügyelőséggé degradálják. Erdélyben csak Aradon lesz igazgatóság

(Cluj-Kolozsvár, június 12. Az Uj Kelet munkatársától.) Az erdélyi gazdasági életet megbénító számtalan intézkedés között első helyen áll a romániai vasutak rossz adminisztrációja, mely a gyakorlatban a szállítások megbízhatatlanságára és a forgalmi viszonyok bizonytalanságára vezetett. Ez a rendszertelenség okozza, hogy például fatermelésünk exportja még mindig a legrövidebb keretek között mozog, hogy a vagonok kiutalása körül fejtelenség és zavar uralkodik. Ami rendszer és stabilitás még megmaradt a CFR. adminisztrációjában, az kétségtelenül a kapcsolt területek régi rendszer mellett működő igazgatóságainak volt köszönhető. A forgalmi viszonyok javulását a közönség a vasut igazgatás minél teljesebb decentralizálásától várta, mert bebizonyosodott előtte, hogy a legtöbb forgalmi akadálynak a bukaresti vezérigazgatóság egymásnak ellentmondó rendelkezései az okozói. Annál megdöbbentőbb hat a Bukarestből ma ideérkezett távirati értesítés, hogy a CFR. vezérigazgatósága arra való hivatkozással, hogy a kerületi vasut igazgatóságok működésével nincsen megelégedve, a CFR. autonómiájáról szóló törvénnyel kapcsolatban az eddigi kilenc kerületi igazgató-

ság számát háromra redukálja, úgy hogy csak Bukarestben, Josiban és Aradon lesz kerületi igazgatóság (üzletvezetőség), míg a többi eddigi üzletvezetőség forgalmi felügyelőséggé változik át.

Teljesen indokolatlan a CFR. vezérigazgatóságának az a terve, hogy az erdélyi vasutak irányítása már békeidőben is a kolozsvári üzletvezetőség hatáskörébe tartozott, ami annál is inkább érthető, mert Kolozsvár centrális fekvésénél fogva egyedül lenne alkalmas arra, hogy a vasuti irányítás bázisa legyen, de feltétlenül szükséges az is, hogy az eddigi igazgatóságok feltétlenül megmaradjanak. A CFR. vezérigazgatóságának ezen új, de annál megdöbbentőbb tervével szemben kell hogy az egész iparos és kereskedőtársadalom egységes frontot valljon és elejét vegye olyan bürokratikus intézkedéseknek, melyek nem számolnak a reális lehetőségekkel, Románia külföldi jóhírének megőrzésével és a kereskedelmi érdekek legminimálisabb követelményeivel.

Elkészült az új iparfejlesztési törvény

Termelőszövetkezetekbe tömörüljön a kisipar. Versenyképessé kell tenni a nagyiparral szemben

(Cluj-Kolozsvár, június 12. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kereskedelmi és ipartügyi minisztériumban most van előkészítés alatt az iparfejlesztési törvény javaslata. A kolozsvári kereskedelmi kamara még az év elején memorandumot terjesztett fel a minisztériumhoz, amelyben részletesen megjelöli azokat az irányelveket, melyek mellett a pusztulásban lévő erdélyi kisipar reorganizációja lehetséges volna. A minisztérium ma érkezett leiratában arról értesítette a kormányt, hogy a kormány is elsősorú feladatának tekinti a kisipar támogatását és az új iparfejlesztési törvény javaslatainak elkészítésénél teljes mértékben figyelembe fogja venni azokat a szempontokat, amelyek a kamara memorandumában foglaltak. A miniszter az eddig érvényben lévő iparfejlesztési és iparpártolási törvényt teljesen új alapokra önhajtja fektetni. Tudvalevő ugyanis, hogy az iparpártolás eddigi módszere a kisiparra nézve semmiféle előnyt nem jelentett, mert a behozatali és kiviteli vámkedvezmények, a hajózási és vasuti kedvezmények kizárólag a nagyipar érdekeit és terjeszkedését mozdították elő. Az új iparpártolási törvény ennél fogva

a kisiparosoknak termelőszövetkezetekbe való tömörülését fogja előmozdítani és a nyújtandó gép- és pénzeszközök által arra

fog törekedni, hogy a gyáripari versenyel szemben egzisztenciájukban veszélyeztetett iparosok új keretek között tudjanak a termelési folyamatba bekapcsolódni.

Az iparpártolási törvénynek ezen új szempontjait a minisztériumnak annál is inkább feladata minél gyorsabban a gyakorlatban is keresztülvinni, mert a kisipari statisztika megdöbbentő adatokat szolgáltat az egyes kisipari ágak pusztulásáról. Egyes iparágakban, melyek még néhány évvel ezelőtt virágoztak,

a gyáripari verseny csaknem kiszorította a kisipari termelést.

Igy például a kolozsvári timáripár, mely nemrég még egyik legerősebb iparág volt Kolozsváron, mindössze ma már egy iparost tud felmutatni. Hasonló a helyzet a kályhas- és fazekasiparokban is. Minden jel arra vall, hogy a többi iparágakban, így a cipész-, szabóiparban is rövidesen hasonló bomlási processzus fog megindulni.

Ugy nemzetgazdasági, mint általános szociális szempontból is elsősorú érdek tehát, hogy a kézművesosztály értékes elemei el ne proletárizálódjanak, ami csak úgy lehetséges, hogy állami támogatás mellett a kisiparosok a nagyipari termelésrel sikeresen versenyezve megtalálják boldogulásának új lehetőségeit.

A bányatörvény megszavazása esetén Hollandia is likvidálni fogja romániai petróleumérdekeltségeit. Bukarestből jelentik: Az Egyesült Államok, Franciaország és Anglia intervencióján kívül Hollandia is közölte a kormánnyal, hogyha a bányatörvényt jelenlegi formájában szavaztatja meg a parlamenttel, úgy Hollandia likvidálni fogja a román petróleumiparban lévő érdekeltségét, melyet 60 milliárd lejre becsülnék.

Könnyítések a devizaforgalomban. Megírtuk, hogy a központi devizaellenőrző hivatal legutóbbi rendelkezése a devizaforgalom újabb megszorítására vezetett. Most egy pótrrendelet a kiadott szigorú rendeletet igyekszik enyhíteni. E rendelkezés szerint azokban a városokban, ahol autorizált bankok vannak, de a Banca Nationalának nincsenek fiókjai, a devizavásárlók nyilatkozatait a pénzügyigazgatóság, vagy a kereskedelmi kamara is láttamozhatja. Könnyítés az új rendeletben az is, hogy a devizaellenőrző bizottságok kötelesek a devizavásárló nyilatkozatait akkor is láttamozni, ha ezek nem tudnak számlákat felmutatni, ellenben igazolni tudják, hogy külföldön oly árukat vásároltak, amelyek utban vannak Románia felé, vagy már a vámállomásokon vannak.

A Zamfirescu cukorkagyár közgyűlése. A Zamfirescu bombogár, Temesvár e hó 19-én tartja ezévi közgyűlését Bukarestben, a Leszámitoló Bank helyiségében, délelőtt tíz órakor.

Gabonaszállítmányokért nem kell fekértetni. Bukarestből jelentik: A vasuti vezérigazgatóság elhatározta volt, hogy az egyes állomások raktáraiban elhelyezett gabona után vagononként napi tíz-tizenöt lej fekértést fog szedni. Ezekből a fekértésből százezer lej évi jövedelemre számított a CFR., amit a vasuti raktárak tatarozására számítottak fordítani. Az érdekeltek intervenciójára azonban a vezérigazgatóság 83130-23340. számú szolgálati rendeletével értesítette az állomásfőnököseket, hogy raktáraikat díjmentesen bocsássák a gabonaszállítmányok rendelkezésére.

Kolozsváron lesz a kereskedőtestületek tizedik kongresszusa. Június 15-én és 16-án lesz a kereskedelmi és ipari alakulatok tizedik kongresszusa Kolozsváron. A kongresszusra, amelynek elnöke I. Georgesou-Enachita lesz, meghívták a kereskedelmi, pénzügyi és belügyi kormányt, a bukaresti és kolozsvári kamarát, valamint az ország minden kereskedelmi és ipari testületét. Az impozánsnak ígérkező kongresszus követelni fogja a kereskedelem szabadságának helyreállítását és a spekulatív törvény hatálytalanságát, a vendéglőbeli maximális árak megszüntetését, az állami és községi adó revízióját. Foglalkozni fog a kongresszus a kereskedők napijegyzékének közzétételével, a csőd eljárás módosításával, a kereskedelmi kamarák reorganizálásával, a

közvagyonok kezelőinek felelősségével és az italmérési engedélyek egységesítésének kérdésével. Ezekon kívül még sok más fontos kérdés is szerepel a kongresszus napirendjén.

Az e heti szeszpiac. A kolozsvári szeszpiac az árak e héten megszilárdultak, ami a nyersanyagok termelési költségeinek drágulásával magyarázható. Egyébként a hangulat nyomott, mert az új szeszadótörvényjavaslat sok olyan intézkedést tartalmaz, melyek megvalósulás esetén az amugy is nyomasztó helyzetben lévő szeszkereskedelemtől még sulyosabbá tennék. A pénzügyi miatt a kereslet igen szűk keretek között mozog. E héten a következő árak alakultak ki: száz literen felül 45 lej, száz literen alól 40 lej (adót beleértve), vagontelekben 44 lej a szesz ára. Azonban ezen árak mellett sem érhető el a szokásos polgári haszon.

A bankszindikátus brassói ülése. A romániai magyar pénzügyi szindikátusnak igazgatósága Brassóban tartott ülésén, melyen dr. Gyárfás Elemér elnököt, hosszas vita folyt le a bukaresti iroda felállításának kérdéséről. A szindikátus ülésén részletesen foglalkoztak a kamatláb kérdésével is. Az új bankfiokok ügyében elterjesztett indítvány ügyében nem történt döntés, mivel az érdekeltektől tagintézetek képviselői nem voltak jelen.

1200 milliós hitelt kapott a CFR. Bukarestből jelentik: A közlekedésügyi minisztérium számára egymilliárd 200 millió lejnyi hitelt nyitottak különböző vasuti célokra. Kilenccszázmilliót ebből az összegből a gördülőanyag javítására, háromszázmilliót pedig alagtutak, hidak és épületek építésére, valamint a pályatestek reparálására kell fordítani.

Hogyan áll Erdélyben a vetés. A megyei agrár tanácsok a következőket jelentik a vetések állásáról: Kisküküllőben a megye egész területén kiadós eső volt, a vetések állása igen jó. Beszterce-Naszódban csak június 5-én volt eső, a vetés közepes. Csak gyenge esőzés volt Háromszékben, Brassó megyében és Nagyküküllőben, ahol a vetés is visszamaradt. Igen jó a vetés Temes megyében, Torontálban és a Szilágyságban.

A mai valutapiac

A mai forgalom változatlanul szilárd tendenciát mutat, a bonyolódott le. A kínálatot az árubizonyos lefokozta, míg a kereslet élénk volt. A következő árak alakultak ki: Osztrák korona 306-308, magyar korona 450-460, cseh korona 675-678, svájci frank 40-80-41-00, francia frank 11-80-11-90, dollár 230-232, font sterling 1005-1010, olasz lira 10-15-10-20.

Valutapiac június 12-én:

Bukarest. Devizák: Páris 1250, Berlin — London 1002, Newyork 233, Róma 1005, Zürich 41-00, Bécs 32-25, Prága 684, Budapest 24, Varsó —.

Bukarest. Valuták: Napoleon 818-00, mária 55, leva 155, török lira 114, font sterling 995, francia frank 1230, svájci frank 41-50, olasz lira 1010-00, drachma 410-00, dinár 280, dollár 229-00, lengyel marka 24, osztr. korona 33-50, magyar korona 27-00, cseh korona 675.

Zürich. Nyitás—Zárás: Berlin 136-136, Amsterdam 21235-21235, Newyork 567-75-568, London 2449-50-2449, Páris 2870-00-3035-00, Milano 2476-00-2475, Prága 1662-50-1662-50, Budapest 61-50-61-50, Belgrád 672-50-672-50, Bukarest 245-00-245-00, Varsó 100-110, Bécs 80-80.

Bécsi marhavásár. (Saborsky és Fiai cég távirati jelentése.) Fölhajtás 2977 drb. volt, közöttük 1024 drb. romániai áru. Az árak szilárdak.

Saborsky József és Fiai cég

Wien, III. 4 ST. Marx. Sürgönyeim: Saborskysöhne Wien — Élőállat-küldemények címe: Saborsky József és Fiai, Wien ST. Marx. — Husküdemények címe: Saborsky József és Fiai, Wien, Grossmarkthalle.

SUCHARD
KAKAO
FELULMULHATATLAN

Közép

A pünkösdi érdeklődés válogatott tását már gatottja jé patot hétfő Pollák, Fa Fán, Bon dr. Hirsch gi, Ujfal vasárnap II. osztály állítás ige vasárnap

Kiket

piászra? nagy gyon hogy le n következő Lejos, Ve méter: C 800 méte méter: B méter: I

Kultúr, C Antal, H Gerő, Ku Muskát L Somfay E Fekete M Muskát. Somfai. M Távolugra Rudugrás Hármusag Sulydobás dor. Dis Molnár E dr. Csejt

SZIN

A

Péntek: E mu bér Szombat hely Szombat e ass B. Vasárnap Kol Mé Vasárnap A M tán let Hétfő d. hel Hétfő est Fel 148 Kedd: A Fel 148

Sele

éjszakák cilla Des legenda tánról, 7

Ur

Sans G zése, En Főszerep

To

★

SPORT

Középnémetség—Kolozsvar válogatott.
A pünkösdi nemzetközi mérkőzés iránt általános érdeklődés mutatkozik. Vasárnap Lipese—Kolozsvar válogatottai mérkőznek. A kolozsvari csapat felállítását már közöltük. Hétfőn Középnémetség válogatottja játszik Kolozsvar ellen. A kolozsvari csapatot hétfőre így állították fel: Szatmári, Mann, Pollák, Fazekas, Schultz, Palocsay, Raduch, Guga, Fahn, Bonciocat, Cipegean. Tartalékok: Molnár, dr. Hirsch, Wezel, Végh Kami, Rakitovszky, Giurgiu, Ujfalvi. A labdarúgó szakosztály ezenkívül vasárnap előmérkőzésnek egy Ifjúsági válogatott—II. osztályú válogatott mérkőzést is tervez. A felállítás igen hiányos. A hétfői csapat gyengébb a vasárnapinál.

Kiket nevezett be Magyarország az olimpiaszra? A MASz vezetősége kedden délelőtt nagy gyorsan összeállította a benevezendők listáját, hogy le ne késsék a nevezést. A benevezettek a következők: 100 méter: Gerő Ferenc, Kurunczy Lajos, Veress Elemér, Rózsahegyí Gusztáv. 200 méter: Gerő, Kurunczy. 400 méter: Kurunczy. 800 méter: Benedek Lajos, Fonyó Márton. 1500 méter: Benedek, Gross István, Bejczy Lajos. 5000 méter: Kultsár István, Gross. 10.000 méter: Kultsár, Csekey. Maratonfutás: Király Pál, Lovass Antal, Hrenyovszky János, Besse. 4x100 méter: Gerő, Kurunczy, Veres, Rózsahegyí, Balázs Jenő, Muskát László. 4x400 méter: Kurunczy, Benedek, Somfay Elemér, Gerő. 10.000 méter gyaloglás: Fekete Mihály. 110 m. gátfutás: Püspöki Tibor, Muskát. 400 m. gátfutás: Dekatlon, Peutatlon, Somfai. Magasugrás: Gáspár Jenő, Sarf Egyed. Távolugrás: dr. Haluska József, Molnár Ferenc. Rudugrás: Karlovits János, Brausz Károly. Hármassugrás: Molnár, Magyar Alajos, Somfai. Súlydobás: Bedő Pál, Toldi Sándor, Forbát Sándor. Diszkoszdobás: Toldi, Marvalits Kálmán, Molnár Béla (Eger), Csejtey Lajos dr. Gereydobás: dr. Csejtey, Gyurkó László.

SZÍNHÁZ MŰVÉSZET

A MAGYAR SZÍNHÁZ HETI MŰSORA

Péntek: Kisértetek szonátája. (Premiére. Az irodalmi munkás-cyklus estéje. Rendes helyárrakkal. Napi bérlet 145. szám. A. Sorozatszám: 426.)
Szombat d. u. A három. (Ujdonság 3-adszor. Mérsékelt helyárrakkal. Sorozatszám: 427.)
Szombat este: Pillangó kisasszony. (Rodrigo Athanasiu asszony vendégtétékával. Napi bérlet, 146. szám B. Sorozatszám: 428.)
Vasárnap d. u: Diadalmasszony. (Ujdonság 12-edszer. Kolbayval, Neményivel, Tolnayval, Berkyvel. Mérsékelt helyárrakkal. Sorozat szám: 429.)
Vasárnap este: A falu rossza. (A nagykapusi falusi műkedvelők előadása, Kalotaszegi népviseletben. A kalotaszegi lakodalmi szokásokkal. (Legényes tánc és ötös tánc. Rendes helyárrakkal. Napi bérlet 147 szám. C, sorozatszám 430.)
Hétfő d. u.: Carmen (Népszerű operaelőadás, mérsékelt helyárrakkal, sorozatszám 430.)
Hétfő este: A fekete banda (Ujdonság, először), utána Fehér és fekete (Ujdonság, először, napi bérlet 148 szám A, sorozatszám 432.)
Kedd: A fekete banda (Ujdonság 2-odsor), utána: Fehér és fekete (Ujdonság 2 odszor, napi bérlet 149 szám B, sorozatszám 433.)

MOZGÓK MŰSORA

Select-Mozgó: Péntek, június 13. *Arabiai éjszakák, vagy Cigarette az ezred leánya.* Priscilla Dean a győzelmes útján. Egy csodás arabiai legenda az 1001 éjszakából Ben Ali Kamed szultánról, 7 felvonásban.
Uránia-Mozgó: Péntek, június 13. *Madame Sans Gene fiai.* Napoleon korának mesteri felidézése, Emil Moreau regénye után, 7 felvonásban. Főszerepben a csodálatos szépségű Hesperia.

Hirdetmény
A soborsíni izr. hitközségnél elhalálozás folytán megüresedett előimátkozó-metszői állásra pályázatot hirdetünk. Kik az állást elnyerni óhajtják, küldjék ajánlataikat a fenti hitk. előjáróságához.
Előjáróság

Férfikalapokat
fest, tisztít, formál és vasal
Fehér István kalaposmester,
Cluj, Unió-utca 21. Redout.
Postai megrendelések is eszközöltnék!

„Löbölín“
vezető márka.
japán email és padlólaak a
Minden egyes doboz jó minőségért garanciát vállalok. Zinkweis peterswaldi, firmis Ia, korong, mázoló, vonalzó író esetek a legjobb minőségben és olcsó árak mellett.
Ignatie Nussbacher
festéküzletében, Cal. Reg. Ferdinand 65. Telefon 244

TRANSATLANTIQUE
FRENCH LINE
RADOR 902

Havre—New-York
Gyorspostajaratok
Kanada—Kuba—Mexikó—New-Orleans
Haiti—Antillák—Északafrika felé
Felvilágosításokat nyújt:
SOC. „SARNIA“
Pasagiul Comedia BUCURESTI
és „RECLAMA“ CLUJ
Rador 902

Naphtalin
fehér pikkelyes. 100 kgos hordókban kapható
Léb Fivéreknel, Cluj

Telefon 758
INDUSTRIA TEXTILA ARADANA SOCIETATE ANONIMĂ
★ **Románia legnagyobb textilgyára Arad** ★
ARADI TEXTILGYÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Az „UJ KELET“ könyvosztálya
Cluj, Str. Baron L. Pop 10.
Egyszáz lej értékű könyvet kap **ingyen** az Uj Kelet minden előfizetője és olvasója, aki az alábbi csoportot megrendeli:
I. csoport:
Sch. Alejchem: Leégett nemeselek (Köive. Novellás könyv)
Ujvári: Bosszuálló Isten (Regény)
Goldschmidt: Egy zsidósors (Amatör példány. 3 kötetes regény)
Gizskalay: Titok. (Egyfelv. dráma)
Agnon: És a meggörbedt kiegyenesedik. (Regény)
Nordau: Dr. Kohn. (4 felv. dráma)
Biró Lajos: A zsidók utja. (Tanulmány)
Gizskalay: Támár. (Amatörpéldány. Bibliai regény)
Ezt a hatszáz lejes sorozatot ötszáz lejért (és portó) szállítjuk előfizetőinknek és olvasóinknak a pénz előzetes beküldése mellett vagy utánvétellel.
★
Nyolcvanlej értékű **ingyen** az Uj Kelet minden előfizetője és olvasója, aki az alábbi csoportot megrendeli:
II. csoport:
Sch. Alejchem: Leégett nemeselek. (Füzve. Novellás könyv)
Grotto: Zsidó renaissance. (Köive. Tanulmány)
Goldschmidt: Egy zsidósors. (3 kötetes regény)
Gorion: József és testvérei. (Bibliai regény)
Kaczér: Golem ember akar lenni. (Dramai szimbolum)
Gizskalay: Támár. (Bibliai regény)
Sombart: A zsidók jövője. (Tanulm.)
Paneth: Utazásom a Szentföldön. (Utelirás)
Ezt a 380 lejes sorozatot háromszáz lejért (és portó) szállítjuk előfizetőinknek és olvasóinknak a pénz előzetes beküldése mellett vagy utánvétellel.
Kisérje figyelemmel további sorozatainkat!

Önmaga ellen vét, Nagy és Szilágyi.
nál festeti és tisztítja ruháját. Cluj, gyár Strada Barifitu (volt Malom-utca) 4. Felvételi helyek: Kosuth Lajos-utca 36. és Galamb-utca 23. szám alatt

Vágott és vágatlan tűzfát
vagon, őf- és mázsatételekben, ugyszintén
meszet, cementet és gipszet
legolcsóbban szállít a
Calcit Művek R.-T. Cluj
Str. Dragalina (v. Fellegvári-ut) 9. Telefon interurban 11-06
Egy m³ oltott mész 400 lej

Betonkeverőgépek
valamint az összes cementipari gépek, u. m. cementtöcserepek, betontéglák, üreges betonblokkok, cementterazzo, granitoid, járdalapok gyártására kézi és erőhajtásra berendezve, formák, betoncsövek, kutgyűrűk, lépcső és egyéb építési anyagok gyártására. Teljes asbestcementpalagyi berendezések, I-a cementfestékek stb. stb. raktárról azonnal szállíthatók.
MODERNA
Építőipari Gépek és Radiátor Rt.
Brasov, Kis ucca 12.
Árlapok és költségvetések díjmentesen! Mielőtt cementipari gépeket vásárol, kérjük raktárunk megtekintését!

ai cég
Borsky József
nyek címe:
smarkthalle.

RD
LAN

